

Fővárosi Ítéltábla

15.Gf.40.012/2021/7/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Éliás Edina kamarai jogtanácsos (cím3.) által képviselt felperes1 (Cím1.) felperesnek,

a dr. Fóris Ferenc ügyvéd (cím4) által képviselt Alperes1 (Cím2. fszt. 3.) alperes ellen, gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelősségének megállapítása iránti perében,

a Fővárosi Törvényszék 2020. november 26. napján kelt, 32.G.40.818/2020/13-I. számú ítéletével szemben, az alperes fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban, a 2021. május 12. napján megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (Százezer) forint + áfa első- és másodfokú perköltséget.

A kereseti és a fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság a 13-I. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az alperes mint a cég1 volt ügyvezetője a fizetésektelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és ezáltal a hitelezők 13.626.709 forint követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 forint perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 36.000 forint le nem rótt illetéket.

[2] Az ítélet indokolásában megállapított tényállás szerint a cég1 (továbbiakban adós) 2011. szeptember 22. napján alakult, a cégbíróság 2011. szeptember 27-én jegyezte be a cégjegyzékbe. Az alperes 2011. szeptember 22. napjától ügyvezetője volt az adósnak. A

Fővárosi Törvényszék 2016. november 16. napján rendelte el az adós felszámolását a 2015. december 3. napján benyújtott kérelem alapján, a kijelölt felszámoló a felszámoló

[3] Az alperes a 2016. szeptember 1. napján létrejött szerződés alapján 4.000.000 forint kölcsönt nyújtott az adósnak, amelyet az adós a szerződés 2.1. pontja szerint köteles volt az Zrt megbízásából folyó termelés fenntartására, valamint a bank felé fennálló tartozás kifizetésére fordítani. Az adós a tartozásból 2016. szeptember 15-én 663.937 forintot, október 11-én 757.352 forintot, október 12-én 610.201 forintot, november 9-én 474.834 forintot, november 14-én 400.000 forintot, november 18-án 579.974 forintot, november 28-án 350.971 forintot, december 8-án 162.731 forintot fizetett meg az alperesnek.

[4] A felszámoló az adós felszámolásában határidőn belül bejelentett hitelezői igényként összesen 16.941.847 forint követelést vett nyilvántartásba. A módosított vagyonfelosztási javaslat szerint a fedezetlen tartozások összege 13.626.709 forint. A felszámoló a volt ügyvezetővel szemben fennálló 3.907.796 forint követelés hitelezők közötti felosztására tett javaslatot. A követelés a tevékenységet záró mérlegben kimutatott és a felszámolónak át nem adott 2.242.572 forint pénzeszköz és a felszámolási eljárás kezdő időpontját követően visszafizetett 1.093.676 forint tagi kölcsön összegéből tevődik össze.

[5] A felperes keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy az elsőfokú bíróság állapítsa meg, hogy az alperes mint az adós volt ügyvezetője a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és ezáltal a hitelezők 13.626.709 forint követelésének teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Perköltség igényét 10.000 forint jogtanácsosi munkadíjban jelölte meg. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját 2011. december 31. napjában határozta meg, figyelemmel arra, hogy a 2011. évre vonatkozó mérleg adatai szerint az adós már ekkor sem rendelkezett a kötelezettségek kiegyenlítéséhez elegendő likvid vagyonnal. Kiemelte, hogy az adósnak nyújtott kölcsön az adós vagyonának részévé vált, továbbá az alperesnek történő visszafizetések időpontjaiban az adós adófolyószámlája tartozást mutatott. Az adós a kölcsönből 2.906.324 forintot a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben, a felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem benyújtását követően, de még a felszámolási eljárás elrendelését megelőzően fizetett vissza az alperesnek. Álláspontja szerint a tagi kölcsön visszafizetésekor a volt ügyvezető észszerűen előre láthatta, hogy pénzügyi források hiányában az adós nem lesz képes a vele szembeni követeléseket esedékességgel kiegyenlíteni. Véleménye szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem teszi lehetővé, hogy a vezető tisztségviselő saját magát előnybe részesítse a társaság külső, érdektelen hitelezőivel szemben.

[6] Az alperes érdemi ellenkérelmében írtakkal kapcsolatban kiemelte, a tagi kölcsön visszafizetésével a külső hitelezők követeléseinek kielégítésére felhasználható társasági vagyon nem maradt, az ügyvezető magatartása nem áll összhangban a társaság hitelezőinek érdekével még akkor sem, ha valóban született taggyűlési határozat a kölcsön visszafizetésével kapcsolatban, amelyre egyébként az alperes csupán hivatkozott.

[7] Ellenkérelmében az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Vitatta, hogy az adós 2011-től 2016-ig folyamatosan fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, véleménye szerint ennek tényét a felperes keresetlevelében hivatkozott adatok nem támasztják alá. Azt a tényt nem vitatta, hogy 2016. szeptember 1. napján 4.000.000 forint tagi kölcsönt nyújtott az adósnak, amelyet később az adós részletekben visszafizetett. Állította viszont, hogy a kölcsönt a likviditás javítása érdekében bocsátotta az adós rendelkezésére, így ez kifejezetten hitelezői érdekeket szolgáló lépés volt, amelyet véleménye szerint a szerződés 3. pontja is megerősít. Ellenkérelméhez mellékelte az adós 2016. szeptember 1. és december 31. napja közötti pénztárjelentését,

amelyből álláspontja szerint megállapítható, hogy az adós a tagi kölcsönből egyéb tartozásait is rendezte, s ennek köszönhetően fenn tudta tartani működését. Kitért arra is, hogy az adós törekedett az „érdektelen” hitelezők számláinak mielőbbi kiegyenlítésére, továbbá arra, hogy a szerződést betartva a tagi kölcsön visszafizetésével se essen késedelembe. Vitatta a felperes állítását, amely szerint az alperes saját magát előnyben részesítette a többi hitelezővel szemben, s vitatta azt is, hogy az alperes az adós meglévő pénzeszközét a saját hitelének visszafizetésére fordította. Mentesülését szolgáló körülményként hivatkozott arra, hogy az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot nem vállalt, az adott helyzetben az ügyvezetőtől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében. Az adott helyzetben az ügyvezetőtől elvárható valamennyi intézkedést megtette a taggyűlés intézkedéseinek kezdeményezése érdekében, a szerződés 6. pontja tanúsítja, hogy a tagi kölcsönrel kapcsolatos döntéshozatalba bevonta a taggyűlést, a szerződést az adós másik tagja is aláírta. Hangsúlyozta, hogy a tagi kölcsön visszafizetésének feltételeiről és a teljesítésről a taggyűlés határozott, ezért azt nem lehet kizárólag az alperes magatartásaként és felelőségeként értékelni. Állította, hogy az alperesi magatartással okozati összefüggésben nem csökkent az adós vagyona.

[8] Véleménye szerint a kereset jogalapját képező Cstv. rendelkezés alapján nem lényeges, hogy mások mellett az alperes, aki maga is hitelező volt, kielégítést nyert. A törvényi tényállás ugyanis nem az egykori ügyvezető privilegizálását teszi a felelősség megállapításának feltételévé, hanem az összhitelezői érdeket tekinti jelentősnek. Állította, hogy az összhitelezői érdek szempontjából az ügylet kifejezetten előnyös volt, az összes hitelezői igény a tagi kölcsön, illetve annak visszafizetése hiányában sem térült volna meg magasabb összegben, illetve arányban. Az adófolyószámla egyenlegét ezért sem tartotta perdöntőnek. Hivatkozott arra is, hogy a felszámolás kezdő időpontjától, azaz 2016. november 16-tól sem tulajdonosként, sem ügyvezetőként nem volt semmilyen befolyása a tagi kölcsön visszafizetésére, hiszen nem volt sem döntési, sem döntést befolyásoló helyzetben. Ettől az időponttól kezdődően a visszafizetés már kizárólag a felszámoló felelőssége lehet, a felszámolás elrendelésének időpontja utáni események nem állhatnak okozati összefüggésben az alperes magatartásával.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a következők miatt ítélte alaposnak:

[10] Mindenekelőtt ismertette a Cstv. lényeges rendelkezéseit, többek között a 33/A. § (1) bekezdését, amely szerint a hitelező vagy – az adós nevében – a felszámoló a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerinti illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző 3 évben a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat. E bekezdés alkalmazásában a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó tevékenységnek minősül az is, ha a vezető elmulasztotta a környezetkárosodás megelőzésére, a környezetkárosítás abbahagyására, illetve a kármentesítésre vonatkozó jogszabályban meghatározott kötelezettségeket és ennek következtében a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Továbbá a 33/A. § (4) bekezdését, amely szerint mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az

adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

[11] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját érintően megállapította, hogy 2011. december 31. napjától az adós rövid lejáratú kötelezettségeinek összege - ebben az időpontban és az ezt követő évek mindegyikében - jelentősen meghaladta pénzeszközeinek összegét. Az alperes tehát a kölcsön visszafizetésekor előre láthatta, hogy a pénzügyi források hiánya miatt az adós nem lesz képes kötelezettségeit esedékességgel rendezni. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adós vagyonából ettől az időponttól kezdődően már csak a hitelezők összességének érdekeit figyelembe véve teljesíthetett volna az adós kifizetést.

[12] Megállapította, hogy az alperes magatartása, amellyel az adós meglévő pénzeszközét a saját tagi hitelének visszafizetésére fordította, nem áll összhangban az adós hitelezőinek érdekével, figyelemmel arra, hogy a hitelezők követeléseinek kielégítésére felhasználható társasági vagyon nem maradt.

[13] Az alperes okfejtését, ami szerint a tagi kölcsön nyújtása kifejezetten hitelezői érdekeket szolgáló lépés volt, továbbá, hogy a kölcsön célja a termelés fenntartása, illetve hitelezői követelés törlesztése volt, nem tartotta lényegesnek, tekintettel arra, hogy kereseti kérelmét a felperes arra alapította, hogy a vezető magatartásának következtében, azzal összefüggésben a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat. Egyetértett a felperessel abban, hogy e körben kizárólag a kölcsön visszafizetésének van jelentősége, annak, hogy azt az adós milyen módon és milyen időpontokban, milyen összegekben teljesítette. Kiemelte, hogy az alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben az adós vagyonából már csak a hitelezők összességének érdekeit figyelembe véve teljesíthetett volna kifizetést, mivel az adós adófolyószámlája a tagi kölcsön visszafizetésének időpontjaiban hátralékot mutatott. Az alperes a kölcsön visszafizetésekor előre láthatta, hogy a pénzügyi források hiánya miatt az adós nem lesz képes a vele szembeni követeléseket az esedékesség időpontjában kiegyenlíteni. Az adós a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben a „saját” hitelezőjét részesítette előnyben a „külső” egyéb hitelezőkkel szemben, e magatartás pedig megalapozza a felelősségét.

[14] Az ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperes per költségeiben marasztalását kérte.

[15] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság hiányosan állapította meg a tényállást, továbbá tévesen alkalmazta a Cstv. hivatkozott rendelkezéseit. Az egyik, jogilag jelentős tényként jelölte meg a kölcsön nyújtását, amelyet véleménye szerint az elsőfokú bíróság nem tartott lényegesnek annak ellenére, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében rögzített tényállás alapján a bíróságnak minden olyan magatartást értékelnie kell, amelyet a vezető a kritikus időszak alatt tanúsít. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság által a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontjaként megállapított időpontot követően nyújtott kölcsönt az adósnak, e magatartás megítélését érintően az ellenkérelmében előadottakra hivatkozott.

[16] Véleménye szerint a felperesnek a keresetben meg kellett volna jelölnie azt az összeget, amelynek erejéig az alperes felelőssége megállapítható a hitelezők teljes kielégítésének potenciális megghiúsulásaért. Rámutatott, ez az összeg nem azonos a hitelezői igények együttes összegével (amit egyébként keresetében a felperes megjelölt), az alperes felelőssége ugyanis csak annyiban (olyan összeg erejéig) állapítható meg, amennyiben

(amilyen összeg erejéig) az alperesi magatartás okozati összefüggésben áll a hitelezők kielégítésének meghiúsulásával. E hiányosság miatt a kereset nem tekinthető határozottan előterjesztettnek, ezért a Pp. 170. § (2) bekezdés c)-d) pontjai és a 176. § (1) bekezdés j) pontja alapján vissza kellett volna utasítani.

[17] Másik, jogilag jelentős ténynek tekintette, hogy az adós vagyona az alperesi magatartással okozati összefüggésben nem csökkent, ennek tényét a felperes elismerte, amelyet a 12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv is tartalmaz (5. oldal). Úgy érvelt, hogy a tagi kölcsön nyújtása és annak visszafizetése legrosszabb esetben is olyan módon hatott az egyéb hitelezők követeléseinek fedezetére, mintha az alperes nem is nyújtott volna kölcsönt az adósnak.

[18] A Kúria által felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményére hivatkozva kifejtette, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatában szereplő tényállás, a kielégítés meghiúsulása valójában a vagyonsökkenés egyik esete, amelynél azt kell a bíróságnak vizsgálni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontjában a hitelezői igények kielégítésére fordítható vagyon mértéke mekkora volt és az a vezető tisztségviselő felróható magatartása folytán mennyivel csökkent. Ez esetben is a felperesnek kell bizonyítani, hogy az adós vagyona csökkent, a vezető tisztségviselő olyan magatartást tanúsított, amelyet a Cstv. szankcionál, s e magatartás és a vagyonsökkenés között ok-okozati összefüggés áll fenn. Az összefoglaló véleményre hivatkozva állította továbbá, hogy a teljes kielégítés meghiúsulásának esetében a felelősség csak akkor állapítható meg, ha a kritikus időpontot követően a tényleges tartozások állománya és az arra fedezetet nyújtó aktív vagyon értékének egymáshoz viszonyított aránya romlott. Állította, mivel a felperes nem bizonyította a vagyonsökkenést, annak speciális formáját, az aktív vagyon és a tartozások arányának romlását, az elsőfokú bíróságnak a keresetet el kellett volna utasítania.

[19] Álláspontja szerint a vagyonsökkenés hiánya szükségképpen az ok-okozati összefüggés hiányát eredményezi, amely viszont arra figyelemmel is megállapítható, hogy a 4.000.000 forint alperesnek történő visszafizetése nem hiúsíthatja meg 13.626.709 forint hitelezői igény kielégítést. Hangsúlyozta, hogy a felelősség mértékének összegszerű meghatározását az ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell.

[20] Állította, nem felel meg a valóságnak, hogy az adós a „külső” hitelezőivel szemben az alperest előnyben részesítette, az elsőfokú eljárásban csatolt pénztárjelentés szerint 2016. szeptember-december közötti időszakban ugyanis 10.000.000 forint összeget meghaladó tartozást rendezett az adós a tagi kölcsönön felül. Véleménye szerint ezek az adatok azt is mutatják, hogy a tagi kölcsön elősegítette, hogy az adós bevételhez jusson, és törlessze kívülálló, érdektelen hitelezők felé fennálló tartozásait is. Rámutatott, hogy e tényeket indokolatlanul nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság, továbbá kiemelte, hogy a törvényi tényállás nem az egykori ügyvezető privilegizálását teszi a felelősség megállapításának feltételévé, az összhitelezői érdeket tekinti jogilag jelentősnek.

[21] A fentiekben túlmenően hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul figyelmen kívül hagyta az alperes mentesülésére vonatkozó hivatkozásait, így nem vette figyelembe, hogy az alperes nem vállalt indokolatlan üzleti kockázatot, az ügyvezetőtől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében (ennek érdekében nyújtott kölcsönt az adósnak), a szerződés 6. pontja igazolja, hogy az alperes a tagi kölcsönrel kapcsolatos döntéshozatalba aktívan bevonta a taggyűlést, a szerződés feltételeiről, visszafizetéséről nem az alperes döntött, hanem a társaság taggyűlése.

[22] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes 6.000 forint perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Kifejtette, a tagi kölcsön nyújtása csak abban az esetben lenne az alperes javára értékelhető, ha visszafizetése nem történik meg, és az alperes a felszámolásba a többi hitelezővel együtt hitelezőként bejelentkezik. A kölcsön az adós vagyonának részévé vált, amelynek felhasználásáról az alperesnek a hitelezők érdekeinek figyelembevétele alapján kellett volna döntenie, az alperes magatartása azt eredményezte, hogy a többi, „külső” hitelező követelésének kielégítésére felhasználható vagyon nem maradt. E körben a Kúria Gfv.VII.30.061/2018/4. számú ítéletére hivatkozott. A Debreceni, a Szegedi Ítéltábla döntéseiből kiemelve ismertette: (1) a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott magatartás szempontjából másképp kell megítélni a „kívül álló” hitelezőt és a társaság tagjait mint tagi kölcsönöket nyújtó és ezáltal a társaság hitelezőjévé vált személyeket; (2) a vagyonsökkenés mint objektív eredmény bekövetkezésének vizsgálata körében nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a Cstv. az adós aktív, tehát a hitelezők követeléseinek kielégítésére alkalmas vagyonát védi; (3) az alperes követelése a Cstv. 57. § (1) bekezdésének h) pontjába, utolsó kielégítésre helyre lett volna besorolható.

[23] Hangsúlyozta, hogy az 1/2013. számú PJE határozatnak megfelelően kérte az alperes felelősségének megállapítását a felszámolásban kiegyenlítetlenül maradt teljes hitelezői igény összegében.

[24] Álláspontja szerint jelen perben a volt ügyvezető felelősségének megállapítása az eldöntendő kérdés, akár az első, akár a második fordulatra alapította a keresetet, a marasztalási perben kell majd a bíróságnak tisztáznia az alperes által okozott vagyoni hátrány összegét és az alperes fizetési kötelezettségét. Végezetül kiemelte, hogy a kölcsön visszafizetésének időpontjaiban az adósnak volt adótartozása, így a tagi kölcsön visszafizetése és a meg nem térülő adóhatósági követelés között közvetlen ok-okozati összefüggés áll fenn.

[25] Az alperes a fellebbezési ellenkérelemre észrevételt tett, rámutatott, hogy: (1) a kölcsön nyújtásának mint alperesi magatartásnak az értékelése nem mellőzhető, mert ha önmagában kimentési okként nem is szolgál, azt eredményezte, hogy az alperesi magatartással összefüggésben nem következett be az adósnál vagyonsökkenés; (2) a felperesi ellenkérelem nem ad magyarázatot arra, hogy az alperes felelősségének mértéke miért igazodik az összhitelezői igények összegéhez; (3) az elsőfokú eljárásban a felperes maga állította, hogy az alperes magatartása nem idézett elő az adósnál vagyonsökkenést, ezért a fellebbezési ellenkérelemnek minden olyan állítását, amely a társasági vagyon csökkenésére hivatkozik a másodfokú bíróságnak figyelmen kívül kell hagyni a Pp. 373. § (3) bekezdése alapján; (4) az okozati összefüggésnek a kereseti kérelemben megjelölt összeg és az alperes magatartása között kell fennállni.

[26] A fellebbezés az alábbiak miatt alapos.

[27] Az elsőfokú bíróság a felek által csatolt bizonyítékok alapján helyesen állapította meg a tényállást, azonban téves jogi következtetésre jutva állapította meg az alperes felelősségét.

[28] A felperes keresete alapján indult pert a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) szabályai szerint kellett lefolytatni, amelynek egyik jelentős, szándékolt újítása, hogy a jogi képviselővel eljáró fél jogállítása a jogalap megjelölése útján történik [Pp. 170. § (2) bekezdés b) pont]. A jogalap a Pp. 7. § (1) bekezdésének 8. pontja szerint az az anyagi jogi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza és annak alapján az igény támasztására jogosít. A bíróságnak a felperes által megjelölt anyagi jogi jogszabályi rendelkezésre alapított kereseti kérelméről kell döntenie, s nem vehető figyelembe, hogy a kereset az eljárás eredményeképpen megállapított tényállás alapul vételével más, a Pp. 7. § (1) bekezdésének 8. pontja szerint meg nem jelölt jogszabályi rendelkezés alapján (akár részben) alapos lehet, mert az új Pp. szerint jogállítás csak a jogalap idézett módon, esetleg a jogcímmel való megjelölésével tehető, azaz a tényállás pusztá előadásával nem tehető jogállítás.

[29] Az adott ügyben a felperes a kereset jogalapjaként a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatra hivatkozott, amely szerint a vezető tisztségviselő felelőssége - az egyéb tényállási elemek megvalósulása esetén - akkor állapítható meg, ha más okból meghiúsulhat a hitelezői igények kielégítése. A 2020. október 29. napján megtartott perfelvételi tárgyaláson a felperes kifejezetten úgy nyilatkozott (12. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal), hogy keresetét - a vagyonsökkenéshez képest - más okra alapítja.

[30] Az ítéltáblának az adott esetben abban a kérdésben kellett döntenie – figyelemmel arra is, hogy az anyagi pervezetés csak a felek kérelmének és jogállításának keretén belül gyakorolható [Pp. 237. § (5) bekezdés] –, hogy a felperes az általa jogalapként megjelölt anyagi jogi jogszabályi rendelkezés („a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból meghiúsulhat”) alapján az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket, különösen, mivel keresetét a vagyonsökkenéstől különböző más okra alapította, e más okot előadta és bizonyította-e, illetve az a tényállítás, amit előadott és bizonyított más oknak minősül-e.

[31] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szereplő első két felelősségi tényállás a vezető magatartásának eredménye alapján különbözik egymástól. A törvényi tényállás első fordulata szerint abban az esetben felel a vezető tisztségviselő, ha felróható magatartásának következtében az adós vagyona csökkent, a második fordulat szerint pedig akkor, ha magatartása a vagyonsökkenésen kívüli más okból hiúsíthatja meg a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítését. A harmadik - adott ügyben szerepet nem játszó - tényállás a környezeti károk megelőzésének elmulasztásához kapcsolja a vezető felelősségét.

[32] A hitelezői igények kielégítésének mértékét az adós (aktív) vagyona határozza meg. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése az adós felszámolási vagyonának [Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pont, 4. § (1) bekezdés] védelmét tartja szem előtt, amikor lehetővé teszi a vezető felelősségének megállapítását a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó magatartásának eredményeképpen a felszámolási vagyont érintő vagyonsökkenés miatt, a felszámolás befejezésével kielégítetlenül maradó hitelezői követelések vagyonsökkenéshez mért teljesítéséért. A jogalkotó sem a vagyonsökkenés, sem a más ok fogalmát nem határozta meg. Mivel a felszámolási vagyon csak az adós aktív vagyonát jelenti, s miután a gazdálkodó szervezet felszámolásának kezdő időpontját megelőző vagyonának passzívái a felszámolási eljárásban csak a hitelezői igénybejelentésen keresztül, a törvényi besorolásnak megfelelően érvényesíthetők, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt vagyonsökkenés akkor is megállapítható, ha a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartás visszerthes szerződés teljesítésében (például: tagi kölcsön visszafizetése) nyilvánul meg, hiszen a visszafizetett összeg (a jogosult számára előnyt jelentő teljesítéssel a felszámolásban érvényesülő rendezett kielégítés elől elvont vagyon) nem válhat a hitelezői igények kielégítésének forrásává. Ellenkező értelmezés esetén, a vezető nem volna felelősségre

vonható a gazdálkodó szervezet által a kritikus időszakban, a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó magatartással megkötött, kirívóan kockázatos visszerthes szerződés alapján nyújtott szolgáltatásért, hiszen követelése keletkezett az utóbb behajthatatlannak bizonyult ellenszolgáltatásra, ezért formálisan nem következett be vagyonszőkkenés; ugyanakkor az ilyen eset második tényállás („más ok”) alá rendelése korlátlan felelősséget eredményezne ott is, ahol a vagyon szűkkenése pontosan meghatározható, márpedig a jogalkotói szándék nyilvánvalóan nem irányul ilyen méltánytalan eredményre. Ezen kívül, a joggyakorlatban olyan szűkítő értelmezés nem alakult ki, amely szerint vagyonszőkkenést csak a gazdálkodó szervezet vagyonának ingyenes elidegenítése, követelésének elengedése, stb. eredményezne.

[33] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második tényállása alapján („más okból meghiúsulhat”) a vezető felelőssége akkor állapítható meg, ha a hitelezői igények kielégítése oly módon hiúsulhat meg, hogy az nem jár a felszámolási vagyon szűkkenésével. A jogalkotó a más ok mibenlétét pontosabban nem határozza meg, egyetlen dolgot azonban határozottan kiemelt – a „vagy más okból” fordulattal –: a más ok nem vagyonszőkkenés.

[34] Mivel a jogalkotó a vezető felelősségét megalapozó magatartás eredményeként külön nevesítette a bekövetkezett vagyonszőkkenést, ezért a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulata esetén a felelősséget megalapozó magatartás csakis olyan magatartás lehet, amely - a vagyonszőkkenésen kívül - más okból eredményezheti a hitelezői igények kielégítésének meghiúsulását. Attól függően, hogy a felperes a keresete jogalapját a 33/A. § (1) bekezdésének első vagy második fordulatára alapozza, eltérő kereseti kérelmet és tényállást kell előadnia, s az ítélet rendelkező része sem azonos - a két tényálláshoz képest - a felelősség megállapítása esetén.

[35] A keresetlevélben előadott alperesi magatartás (tagi kölcsön visszafizetése), figyelemmel arra, hogy az adósnak nyújtott 4.000.000 forint kölcsön - ahogy arra a felperes is hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében - az adós vagyonának részévé vált [Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pont, 4. § (1) bekezdés], annak visszafizetése az adós hitelezői igények kielégítésére szolgáló vagyonának szűkkenését eredményezte. A felperes jogállítást (az alperes felróható magatartásának következtében a hitelezői követelések kielégítése más okból meghiúsulhat) az általa felhozott tények (tagi kölcsön visszafizetése) nem bizonyítják, mert a sérelmezett magatartás vagyonszőkkenést jelent, ezért a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára alapított kereset alaptalan.

[36] Mivel a bíróság a felperes jogállításhoz kötve van, az ítéltábla nem vizsgálhatta, hogy a felperes igénye más anyagi jogi jogszabály rendelkezése alapján [a 33/A. § (1) bekezdésének első fordulata] alapos lehet-e, ahogyan azt sem, hogy a felperes által megjelölt magatartás miként eredményezhetne a visszafizetett tagi kölcsön összegénél nagyságrendileg magasabb mértékű felelősséget.

[37] Az adott ügyben a másodfokú eljárásban anyagi pervezetésnek [Pp. 369. § (4) bekezdés] nem volt helye, figyelemmel arra, hogy keresetében a felperes egyértelműen jelölte meg a kereseti kérelem jogalapját, a felek számára világos volt a jogvita tárgya és a felperes tisztában volt a keresetben előadott tényállás (magatartás) jogi megítélésével, amire a fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott döntések utaltak (DIT Gf.30.446/2014/5., GYIT Gf.IV.20.112/2007/5.) is.

[38] A Kúria hivatkozott, Gfv.VII.30.061/2018/4. számú ítélete az adott ügyben nem volt mérvadó, figyelemmel arra, hogy a jogvita elbírálásánál irányadó Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének szövege a jelen ügyben alkalmazandó rendelkezéstől eltérő volt.

[39] A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján elutasította.

[40] Az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest, hogy fizesse meg az alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján – az alperes által felszámított összeghez képest – mérsékelt ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltséget.

[41] A perköltség összegének megállapításánál az ítéltábla figyelembe vette a per időtartamát, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységet (ellenkérelemn kívül egy beadvány elkészítése és egy tárgyaláson való részvétel), továbbá azt, hogy az adott ügyben a pertárgy értéke nem meghatározható.

[42] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint a felperest teljes személyes illetékmentesség illeti meg, ezért az első- és a másodfokú eljárás illetéke a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[43] Az alperes az Itv. 62. § (1) bekezdés v) pontja szerint szükségtelenül fizette meg a fellebbezés előterjesztésekor a fellebbezési illetéket, ezért annak megfizetésére az ítéltábla a felperest nem kötelezte. Mivel az alperes pernyertes lett, az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján a fellebbezési illeték visszajár az alperesnek, ezért az elsőfokú bíróságnak a 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet 7. § (1) bekezdése alapján, átirattal meg kell keresnie az állami adóhatóságot a 48.000 forint – visszatérítése érdekében.

Budapest, 2021. május 12.

dr. Vuleta Csaba s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Mizerák Judit s.k.

előadó bíró

dr. Rápolti Barbara

bíró

A kiadmány hitelül: (Varga Beatrix)